

Стручок Володимир
старший викладач
кафедри обладнання харчових технологій
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Volodymyr Struchok
Senior Lecturer of Technology Food Equipment Department
Ternopil Ivan Puluy National Technical University
Ternopil, Ukraine

ФІНАНСУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ FINANCING OF WASTE MANAGEMENT

В Україні далі залишається невирішеною проблема управління відходами, в тому числі твердими побутовими відходами (ТПВ). На відміну від європейських держав в Україні дуже низький рівень перероблення та утилізації ТПВ і високий показник їх захоронення на полігонах [1]. У 95 відсотках випадків усі вони йдуть на полігони або сміттєзвалища [2]. Значна частина полігонів перевантажена і не відповідає природоохоронним та санітарним нормам.

Причинами наростання зазначених проблем, зокрема, є недостатнє фінансування з державного та місцевих бюджетів природоохоронних заходів, фінансування таких заходів за залишковим принципом, запровадження екологічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, розвиток відновлюваних джерел енергії, нематеріального природокористування відбуваються безсистемно і надто повільно [1].

В цілому поводження із відходами визначено законом України «Про відходи» (далі - закон), а починаючи з липня 2023 року управління відходами буде регулюватися новим рамковим законом України «Про управління відходами» (далі – новий Закон).

Проведемо порівняльний аналіз вимог зазначених законів та Директиви Європейського парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року «Про відходи та про скасування деяких директив» (далі – Директива) щодо фінансування заходів у сфері управління відходами. Дані аналізу наведемо у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз вимог законів України «Про відходи», «Про управління відходами», Директиви Європейського парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року «Про відходи та про скасування деяких директив» щодо фінансування заходів у сфері управління відходами

№ з/п	Найменування та зміст статті закону України «Про відходи»	Найменування та зміст статті закону України «Про управління відходами»	Найменування та зміст статті Директиви Європейського парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року «Про відходи та про скасування деяких директив»
1.	Стаття 41. Фінансування заходів у сфері поводження з відходами. Фінансування заходів у сфері поводження з відходами здійснюється за рахунок коштів виробників відходів та їх власників. Для фінансування цих заходів можуть залучатися кошти місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески	Стаття 55. Фінансування заходів у сфері управління відходами. 1. Фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Для фінансування заходів у сфері управління відходами можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного	Стаття 14. Витрати. 1. Відповідно до принципу «забруднювач платить», витрати на управління відходами, у тому числі на необхідну інфраструктуру та її експлуатацію, повинен нести початковий утворювач відходів або теперішні чи попередні володільці відходів. 2. Без порушення статей 8 і 8а, держави-члени можуть вирішити, що витрати на управління

підприємств, установ, організацій, громадян та їх об'єднань, а також кошти Державного бюджету України, передбачені на проведення заходів.	середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян України та їх об'єднань, а також інші джерела, не заборонені законом.	відходами частково або повністю повинен нести виробник продукту, з якого походять відходи, і що частину цих витрат можуть нести дистриб'ютори такого продукту.
---	--	--

Порівняльний аналіз законів України з Директивою показує, що у новому Законі України «Про управління відходами» введено новий базовий термін «утворювач відходів», що означає фізичну особу, юридичну особу, в результаті діяльності якої утворюються відходи. Зазначений термін є ключовим і у Директиві, де він означає будь-яку особу, діяльність якої призводить до утворення відходів. Тобто наголос робиться на початкового, стартового утворювача відходів. Він повинен турбуватися про відходи, що утворюються в результаті споживання його продукції. Згідно Директиви повинен діяти принцип «забруднювач платить».

Тому статтю 10 нового Закону введена розширена відповідальність для виробників продукції, у результаті споживання якої утворюються різноманітні відходи та запроваджується система розширеної відповідальності.

У цілому, згідно нового Закону має діяти вимога, що фінансування заходів у сфері управління відходами повинно здійснюватись за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Але допускається можливість фінансування шляхом залучення коштів державного та місцевих бюджетів. На нашу думку це буде основним джерелом фінансування в Україні у найближчому десятилітті, а також залучення коштів інвесторів та грантів країн Європейського союзу, США, Великобританії, Канади, Японії, Швеції та інших передових в цій галузі діяльності країн.

Зазначений висновок базується на тому, що необхідним є врахування того, що в умовах воєнного стану має місце різке зростання безробіття, загальне зубожіння населення, падіння обсягів виробництва, скорочення більш, ніж на 40% валового національного продукту України, а також з огляду на те, що пункт 1 частини третьої статті 10 нового закону щодо повного вступу в дію системи розширеної відповідальності виробника набирає чинності тільки через сім років після встановлення новим законом розширеної відповідальності виробника.

Перелік використаних джерел:

1. Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.

2. Постанова Верховної Ради України від 14.01.2020 р. №457-IX «Про рекомендації парламентських слухань на тему: «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років» //Київ. 2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-20>.

УДК 336

Фойт Сергій

студент гр. ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Крупка Андрій

кандидат економічних наук

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Sergiy Foit

Student of the group PFm-51